

Prof. Dr. Josef Opatrný  
Středisko ibero-amerických studií  
FF UK

Posudek vedoucího diplomové práce

Martin Vorel, Trinidad a Tobago. Sociálně-politický vývoj ve dvacátém století, 108 str. rkp.

Martin Vorel si za téma své diplomové práce zvolil na české poměry mimořádně exotické téma. Od počátku proto věděl, že bude muset vycházet výlučně ze zahraniční literatury, protože česká produkce k problematice dějin Trinidadu a Tobaga je naprosto minimální. Při vysvětlování geneze svého zájmu o historii obou ostrovů pak diplomant konstatoval, nepochybně v souladu se skutečností, že by bez semestrálního pobytu na Západoidické universitě nemohl práci napsat. Je pak svědectvím jeho cílevědomosti, že se mu podařilo odevzdat zajímavý text rozdělený do dvou, resp. tří dílů. Vorel se sice chtěl zabývat problematikou dvacátého století, kde sledoval vývoj politické situace ve dvou odlišných periodách, období koloniální správy a období nezávislosti, byl si však vědom hlubokých historických kořenů současných problémů ostrovů a svůj text proto doplnil o třetí část, rozsáhlý historický exkurz tvořící formálně součást první ze dvou velkých kapitol práce. V něm sledoval ve zkratce hlavní momenty dějinného vývoje v devatenáctém století, které určovalo charakter populace na obou inkriminovaných ostrovech. Rozhodující roli přitom hrála ekonomika, hledání pracovní síly pro plantáže cukrové třtiny, kde měli podle představ koloniální administrativy nahradit po zrušení otroctví africké otroky svobodní dělníci a zemědělci, které hledali britští úředníci a koloniální plantážníci jak v Evropě, tak v Asii. Po neúspěchu s Evropany začali masově dovážet tzv. smluvní dělníky z Indie. Ti po skončení kontraktů v kolonii zůstávali a významnou měrou ovlivňovali etnickou podobu ostrovů. Jejich podíl a význam pro ekonomiku země narůstal, což se odráželo i v ambicích jejich potomků proniknout do politického života kolonie a poté nezávislého státu.

Tento proces pak sleduje Vorel v následující části práce. Vzhledem k důrazu, který kladl v pasážích věnovaných devatenáctému století na ekonomické otázky, pak překvapuje, že v dalších částech práce ekonomické souvislosti politického a sociálního vývoje sice zmiňuje, činí tak ovšem na podstatně menším prostoru, než tomu bylo při pojednávání problematiky devatenáctého století. Není přitom nejmenší pochybnosti, že i ve dvacátém století ovlivňovaly ekonomické otázky politiky a jejich elektorát jak afrického tak indického původu. Vorel to ostatně sám zmiňuje v pasážích, v nichž se zabývá odborovým hnutím a politikou jeho předáků. Škoda, že autor nedokázal v textu zohlednit svoje postřehy, prezentované během

konzultací, kde se obsáhle zamýšlel nad procesem postupné proměny etnické skladby obyvatel ostrovů a hledal jeho odraz v politickém životě ostrovních komunit. V textu diplomové práce zůstalo z těchto postřehů jen několik stručných vět.

Velmi kriticky musím hodnotit jazykovou úpravu diplomové práce. Sice s potěšením kvituji, že se Vorel téměř nedopouští gramatických chyb, jeho slovník je však v řadě případů velmi neobratný a neadekvátní. Diplomant nadužívá slovo „dojít“, zákony u něj nejsou přijímány ale uzákoňovány (str.103), projekt není realizován, ale něco přispěje k nerealizaci projektu (str. 62), „Návrhy o modelu sloučení obou ostrovů se pak zúžily do dvou návrhů.“ (str. 20) Poslední věta diplomové práce má zase zvláštní skladbu a navíc zde není užit ani správný pád: „A dokud tato rovnováha mezi oběma etniky bude fungovat, tak Trinidad a Tobago zůstanou i nadále mezi nejvyspělejší státy regionu.“ Rovnováha nefunguje, ale existuje a Trinidad a Tobago musí, alespoň gramaticky, zůstat ne mezi nejvyspělejší státy, ale mezi státy nejvyspělejšími. Často se pak objevují floskule, které ztratily nadměrným užíváním zcela obsah a jsou jen znakem pokleslého jazykového projevu. Basdeo Panday se tak podle textu práce „účastnil bezpočtu kulturních akcí“ (str. 98). Obávám se, (či doufám?) že jazykovou stránku ovlivnil chvat, s nímž Vorel text dokončoval.

Všechny tyto nedostatky zbytečně snižují kvalitu práce. Nejsou však takového rázu, abych text nemohl doporučit k obhajobě. Práce má totiž na druhé straně nepochybné klady, kladně musím také hodnotit Vorlovu cílevědomost při hledání cesty ke zpracování tématu, o němž předem věděl, že se nedá studovat v českém jazykovém prostředí. Práci doporučuji k obhajobě s tím, že navrhuji hodnocení dobře.

V Praze, dne 20. května 2013.

Prof. Dr. Josef Opatrný